

НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ОБРАЗОВОГО
МИСТЕЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ

Силабус навчальної дисципліни

ВК. 3.1. «ШРИФТ І ТИПОГРАФІКА»

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента професійного циклу ОПП «Графічний дизайн»
Семестр	Весняний
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/ загальна кількість годин	3 кредити / 90 годин
Мова викладання	Українська
Форма навчання	очна, онлайн
Викладач(і) 	Стадниченко Дмитро Сергійович Старший викладач Профайл викладача: https://naoma.edu.ua/akademiya/struktura/fakultety-ta-kafedry/fakultet-obrazotvorchogo-mystecztva-ta-restavracyyi/kafedra-dyzajnu/stadnychenko-dmytro-sergijovych/ E-mail: dmytro.stadnychenko@naoma.edu.ua
Анотація курсу	Курс «Шрифт і типографіка» належить до вибірових навчальних дисциплін. Вивчення курсу формує у студентів розуміння принципів типографіки, допомагає створювати гармонійні, ефективні й виразні проекти, що можуть підсилювати бренд, покращувати користувацький досвід та сприяти успішній комунікації. Водночас, знання про історію шрифтів і їхні технічні особливості дозволяє глибше розуміти контекст та можливості використання типографіки, експериментувати зі стилями і створювати оригінальні рішення. Вивчаючи типографіку, фахівці стають більш обізнаними та професійно здатними адаптувати свої знання до різних медіа, від друкованих видань до цифрових платформ, що є ключовим у сучасному динамічному світі дизайну, формують професійні компетенції і практичні навички задля розв'язання складних задач та практичних проблем, що передбачають здійснення інноваційної діяльності у сфері дизайну шрифту, типографіки та образотворчого мистецтва.
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Предметом вивчення навчальної дисципліни є опанування практичними навичками роботи зі шрифтом і типографікою в образотворчому мистецтві та у графічному дизайні. В рамках курсу будуть вивчатися наступні теми: матеріальне складання і техніка letterpress, цифрова

	<p>типографіка, основи типографіки, проектування шрифтів у комп'ютерних програмах FontForge, FontLab, Birdfont та Glyphs; історичні стилі та їх вплив на сучасну типографіку; класифікація шрифтів з акцентом на основні категорії та їх характеристики; національні шрифтові форми, що відображають культурні особливості та традиції в дизайні шрифтів, кінетична типографіка і побутовий лєтеринг міського середовища.</p>
<p>Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)</p>	<p>Мета дисципліни: сформувати у майбутніх спеціалістів базові теоретичні знання і практичні навички в галузі проектування шрифту і типографіки як художнього методу створення візуального образу, опанування техніки матеріального і цифрового складання, проектування шрифту, як одного з актуальних галузей графічного дизайну, що передбачає вивчення фундаментальних знань з історії візуальних комунікацій та розширює спектр навичок і знань в практиці образотворчого мистецтва.</p>
<p>Чому можна навчитися (програмні результати навчання)</p>	<p>Програмні результати навчання (ПРН): ПРН 1. Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурній сферах. ПРН 2. Розробляти науково-обґрунтовану концепцію для розв'язання фахової проблеми. ПРН 3. Обирати певну модель поведінки при спілкуванні з представниками інших професійних груп різного рівня. ПРН 4. Представляти результати діяльності у науковому та професійному середовищі в Україні та поза її межами. ПРН 5. Розробляти, формувати та контролювати основні етапи виконання проекту.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Загальні компетентності (ЗК): ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. ЗК5. Здатність розробляти та керувати проектами. ЗК6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності (ФК): ФК1. Здатність здійснювати концептуальне проектування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог в проектуванні візуальних комунікацій, корпоративному дизайні, веб-дизайні тощо. ФК3. Здатність розуміти і використовувати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв. ФК5. Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки дизайнерів; планування власної науково-педагогічної діяльності. ФК6. Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій. ФК7. Здатність застосовувати засоби спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями), а також методики використання апаратних і програмних засобів комп'ютерних технологій. ФК9. Здатність створювати затребуваний на ринку та суспільно відповідальний продукт дизайну (товари і послуги). ФК11. Здатність вести комплексне проектування з багатоелементними проектними частинами, приймати та обґрунтовувати самостійні рішення у вирішенні складних задач та комплексних проблем у сфері дизайну.</p>

	ФК12. Здатність застосовувати універсальні підходи, досвід та практики світового дизайну з урахуванням національних культурних традицій, особливостей та контексту, створюючи оригінальні дизайнерські рішення, що відповідають сучасним вимогам графічного дизайну і відображають національну ідентичність.		
Навчальна логістика	Вид заняття:	Тема:	К-сть годин
		<i>Модуль 1. Типографіка</i>	
	Лекції:	Вступ 1. Типографіка: простір смислів.	3 год.
	Практичні:	Тема 1. Матеріальне складання.	4 год.
		Тема 2. Типографічний плакат.	4 год.
		Тема 3. Цифрова типографіка.	4 год.
		<i>Модуль 2. Шрифт</i>	
	Лекції:	Вступ 2. Шрифт: простір форм.	3 год.
	Практичні:	Тема 4. Шрифтова реконструкція.	4 год.
		Тема 5. Шрифт і кінетична типографіка.	4 год.
		Тема 6. Шрифтовий переклад.	4 год.
	Самостійна робота (індивідуальне навчально-творче завдання)	Самостійна робота до теми 1. Розробити варіанти ескізів типографічних композицій для технології матеріального складання.	10 год.
		Самостійна робота до теми 2. Розробити варіанти ескізів типографічних плакатів. Підготувати до пігментного друку файл.	10 год.
		Самостійна робота до теми 3. Розробити варіанти ескізів типографічних композицій. Підготувати до сольвентного друку файли.	10 год.
Самостійна робота до теми 4. Відбудова знаків. Програмування шрифтового файлу у комп'ютерних редакторах. Тестування.		10 год.	
Самостійна робота до теми 5. Розробити анімацію проєкту з цифрової типографіки з елементами тривимірного моделювання.		10 год.	
Самостійна робота до теми 6. Дослідити шрифтову графіку міського середовища. Розробити на основі побутового лєтерингу акцидентну абетку. Зробити переклад на кирилицю сучасних текстових гуманістичних гротесків на основі латиниці.		10 год.	
Пререквізити	Загальні знання отримані при вивченні загальних теоретичних та практичних дисциплін загальноосвітньої підготовки.		
Постреквізити	Знання з дисципліни можуть бути використані при вивченні загальних та фахових дисципліни.		
Методи навчання:	<p>Словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), пояснення, розповідь, бесіда.</p> <p>Теоретичні: репродуктивні, проблемного викладу, пояснювально-ілюстративні, частково-пошукові.</p> <p>Практичні методи навчання: лабораторні дослідження, практична робота, дослідницька робота. Методи контролю і самоконтролю у навчанні.</p>		

Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Екзаменаційний перегляд, опитування.	
Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю	Вид діяльності	К-сть балів
	Відвідування лекцій та практичних занять	10 балів
	Виконання завдання для самостійної роботи	10 балів
	Робота на практичному занятті	10 балів
	Своєчасність виконання завдань	10 балів
	Індивідуальне навчально-творче завдання (ІНТЗ)	30 балів
	Підсумковий контроль (екзаменаційний перегляд)	30 балів
	Підсумковий рейтинг	100 балів
Критерії оцінювання індивідуального навчально-творчого завдання	Критерії:	К-сть балів
	Креативність	10 балів
	Науковий підхід	10 балів
	Використання рекомендованого програмного забезпечення.	10 балів
	Всього	30 балів
Політика курсу	Дотримання академічної доброчесності: У випадку виявлення факту порушення права інтелектуальної власності (плагіату) здобувач освіти отримує незадовільну оцінку з правом перескладання, яке дозволяється лише після виконання додаткового індивідуального завдання.	
	Відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, академічна мобільність, міжнародне стажування) можливе перескладання модулів (тем) з дисципліни без зниження рейтингової оцінки.	
	Дедлайни та перескладання: У разі порушення дедлайнів здачі завдання оцінка знижується на 50%. Перескладання позитивної оцінки на вищий бал можливе лише протягом сесії за умови виконання додаткового завдання. Перескладання незадовільної оцінки з дисципліни здійснюється згідно графіку ліквідації заборгованості, затвердженого завідувачем кафедри.	
	Перезарахування результатів навчання: здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті в НАОМА: https://drive.google.com/file/d/1yC0oX7e3vUCMqFgxO0mJ_NsB10m28EA2/view	
Навчальні матеріали та ресурси	<p align="center">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> Мітченко В. Естетика українського рукописного шрифту. Київ: Грамота, 2007. 207 с.: іл. Різник М. Письмо і шрифт. Київ: Вища шк., 1978. 152 с. Снарський О. Шрифти в мистецтві художнього оформлення: Альбом-посібник. Київ: Реклама, 1975 Campe, Chris & Rausch, Ulrike. Designing Fonts. An Introduction to Professional Type Design. Thames and Hudson, 2020. Dawson, Peter & Frere-Jones, Tobias (Foreword). The Essential Type Directory: A Sourcebook of Over 1,800 Typefaces and Their Histories. Black Dog & Leventhal, 2019. Lupton, Ellen. Thinking with Type: A Critical Guide for Designers, Writers, Editors, and Students (3rd Edition, Revised and Expanded). Princeton Architectural Press, 2024. McClellan, George E. Practical Typography: A Series of Exercises Explaining and Illustrating the Most Approved Methods Used in Correct Composition, for the Teacher and Student. Legare Street Press, 2022. McNeil, Paul. The Visual History of Type: A visual survey of 320 typefaces. 	

	<p>Laurence King, 2017. 9. Ruder, Emil. Typography: A Manual of Design (10th edition). Niggli, 2020. Ambrose, Gavin, Harris, Paul & Theodosiou, Sallyanne. The Fundamentals of Typography (3rd Edition). Bloomsbury Visual Arts, 2020.</p> <p style="text-align: center;">Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бібліотека українського мистецтва http://uartlib.org/ 2. Культура України. Електронна бібліотека https://elib.nlu.org.ua/ 3. Електронна бібліотека «Україніка» http://irbis-nbuv.gov.ua/ 4. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua 5. instagram.com/designmajsternya/ 6. facebook.com/designmajsternya/ 																										
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія № 010, 116 Типографське обладнання, друкарські матеріали, комп'ютери, програмне забезпечення.																										
Кафедра	Дизайну. Навчально-творча лабораторія комп'ютерної графіки. Типографія.																										
Факультет	Образотворче мистецтво та реставрація																										
Завідувач кафедри	Тихонюк О. В., кандидат мистецтвознавства, доцент																										
Оригінальність навчальної дисципліни	Вибіркова дисципліна кафедри																										
Таблиця відповідності рейтингових балів	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ECTS</th> <th>Бали</th> <th>Зміст</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A</td> <td>90–100</td> <td>Відмінно</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>82–89</td> <td>Добре</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>75–81</td> <td>Добре</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>64–74</td> <td>Задовільно</td> </tr> <tr> <td>E</td> <td>60–63</td> <td>Достатньо</td> </tr> <tr> <td>FX</td> <td>35–59</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>F</td> <td>1–34</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним курсом</td> </tr> </tbody> </table>			ECTS	Бали	Зміст	A	90–100	Відмінно	B	82–89	Добре	C	75–81	Добре	D	64–74	Задовільно	E	60–63	Достатньо	FX	35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	F	1–34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом
ECTS	Бали	Зміст																									
A	90–100	Відмінно																									
B	82–89	Добре																									
C	75–81	Добре																									
D	64–74	Задовільно																									
E	60–63	Достатньо																									
FX	35–59	незадовільно з можливістю повторного складання																									
F	1–34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом																									